

Kruidenrijke akkerranden

Beschrijving

Kruidenrijke akkerranden kunnen verschillende functies hebben. Ze kunnen dienen als broed-, schuil en foerageergebied voor akkervogels, zoals de Grauwe kiekendief, Veldleeuwerik en Patrijs. Dit is vooral aan de orde in grootschalige open akkerbouwgebieden, met voldoende meerjarige brede randen.

In kleinschalige landschappen kunnen akkerranden echter ook een belangrijke functie hebben, als voedselbron en schuilgelegenheid voor diverse soorten vogels, zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën.

Dubbelfunctie van kruidenrijke randen voor waterkwaliteit

Kruidenrijke akkerranden op bouwland langs waterlopen hebben twee functies ter verbetering van de waterkwaliteit:

- ze vormen een bufferzone tussen gewas en sloot. Hiermee wordt de drift van bestrijdingsmiddelen naar de waterloop toe aanmerkelijk verkleind. Een rand van 3 meter breed blijkt de drift met 95% te kunnen beperken (direct effect op waterkwaliteit);
- ze fungeren als leverancier van natuurlijke vijanden tegen plaagorganismen. Door een uitgekiende samenstelling van het ingezaaide mengsel trekt dit tijdens de bloei insecten aan die plaagorganismen op een aanvaardbaar niveau houden: functionele agro-biodiversiteit (FAB). Hierdoor ontstaat een verminderde noodzaak van chemische bestrijding, met name met insecticiden (indirect effect op waterkwaliteit).

2. Twee typen akkerranden

Er kan gekozen worden uit twee soorten akkerrand:

1. Eenjarig bloeiend mengsel. Hiervoor wordt het mengsel gebruikt zoals dat ook in het project *Bloeiend bedrijf* is toegepast. Dit is vooral geschikt langs aardappelen en graan maar kan ook langs andere producten.
2. Meerjarig graskruidenmengsel. Dit is geschikt langs vele gewassen en bestaat onder andere uit duizendblad, gele ganzenbloem, gewoon struisgras, kamgras, luzerne, rolklaver, roodzwenkgras, smalle weegbree, witte klaver.
3. Een ander type akkerrand (gelet op onderstaande beheereis) kan eventueel ook, in overleg met collectief Water, Land & Dijken

Er zijn meerdere mogelijkheden qua breedte van een akkerrand, er kan gekozen worden uit 1,5 / 3 / 6 / 9 / 12 / 15 en 18 meter brede akkerranden.

Beheereisen

- De beheereenheid bestaat van 15 mei tot 1 september uit de volgende gewassen: een kruidenmengsel dat wordt gebruikt voor akkerranden in combinatie met graan (1-jarig) of gras (meerjarig).

Aanvullende beheervoorschriften

- De rand dient vóór 15 mei te worden ingezaaid. Het broedseizoen van akkervogels start op 15 mei, het streven is om de akkerrand voor deze tijd al functioneel te laten zijn, zodat broedende vogels al vanaf start broedseizoen gebruik kunnen maken van de akkerrand.
- ANV Water, Land & Dijken schrijft een zaadmengsel en een zaaidichtheid voor.
- Het zaadmengsel bestelt u bij de ANV Water, Land & Dijken.
- Meerjarige randen dienen na het tweede of derde jaar opnieuw te worden bewerkt en ingezaaid.
- Meerjarige randen worden minimaal 1x per jaar en maximaal 2x per jaar gefaseerd gemaaid. Er wordt niet gemaaid tussen 1 april en 30 juni i.v.m. de mogelijk aanwezigheid van broedvogels.
- Het maaisel dient af te worden gevoerd. Het is wenselijk om het maaisel een paar dagen (maximaal een week) te laten liggen zodat zaden eruit kunnen vallen.

- Breedte kan variëren van 1,5 tot 18 meter, waarbij de keuze bestaat uit 1,5 / 3 / 6 / 9 / 12 / 15 en 18 meter.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel pleksgewijs mogelijk. Dit wordt in overleg met de veldcoördinator uitgevoerd. Bij aanleg en beheer uitgaan van toepassen 'best-practices' (aanleggen vals zaaibed etc.) zodat bespuitingen tot een minimum beperkt kunnen worden.
- Bemesting van de beheereenheid is niet toegestaan, tenzij het gaat om een rand van tenminste 9 meter breed waarin kruiden of granen zijn ingezaaid. In dat geval is een bemesting met vaste mest toegestaan.
- Beheereenheid wordt niet beweide van 1 juni tot 15 augustus.
- Kopakkers alleen inzaaien als het gewas na 1 september wordt geoogst.
- Kopakker mag voor normaal agrarisch werk worden bereden en moet voor minimaal 90% uit gewas bestaan.

Vergoeding

€ 2.200,- per ha. op klei. Het zaadmengsel wordt na overleg collectief ingekocht en per factuur met de deelnemers verrekend.

Let op, voor 1 december moet het aantal ha. (of lengte en breedte) van de gewenste kruidenrijke akkerranden bij collectief Water, Land & Dijken bekend zijn. De definitieve ligging van de akkerrand(en) moet uiterlijk 1 mei (maar liefst eerder) bekend zijn (d.m.v. aanlevering ingetekend kaartje) bij collectief Water, Land & Dijken, dit i.v.m. de intekening in het natuurbeheersysteem. Daarna moet u de randen voor 15 mei in MijnRVO.nl in de perceelregistratie zetten. Water, Land & Dijken kan hierbij helpen indien wenselijk. Contactpersoon Water, Land & Dijken: Niki Wensink, 0299-437463, n.wensink@waterlandendijken.nl.

Wintervoedselakker

Beschrijving

Wintervoedselakkers zijn belangrijk voor in Nederland overwinterende vogels. De aanwezigheid van niet geoogste granen en zaaddragende akkerkruiden biedt voedselmogelijkheden aan zaadetende vogels als Geelgors en Ringmus, maar ook aan muizen. Hierdoor bieden deze terreinen ook overwinteringsmogelijkheden voor Blauwe kiekendief en Velduil.

Afbakening

- De beheereenheid bestaat uit bouwland.
- De beheereenheid is minimaal 6 meter breed en heeft een minimale oppervlakte van 0,30 ha en een maximale oppervlakte van 2 ha.
- Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Beheereisen

Er wordt een rustperiode in acht genomen vanaf 15 mei tot en met 15 maart van het volgende kalenderjaar.

- In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats.
- Minimaal 90% tot maximaal 100% van de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 15 maart van het volgende kalenderjaar uit een mengsel met 80% zomertarwe aangevuld met granen niet zijnde mais.
- Na 15 mei blijft het gewas staan tot 15 maart van het volgende kalenderjaar. De beheereenheid dient voor 1 mei gezaaid te zijn en dient te blijven staan tot 15 maart van het volgende kalenderjaar.

Aanvullende beheervoorschriften

- In de bovengenoemde periode worden geen bewerkingen uitgevoerd, het gewas wordt niet geoogst of gemaaid.
- De beheereenheid wordt jaarlijks opnieuw ingezaaid en kan rouleren.
- Het is wenselijk dat het pakket tussen 16 maart en 30 april wordt ingezaaid zodat de verschillende functies die de rand heeft ook eerder kunnen worden benut. Mocht het zaad niet goed opkomen dan heeft u tevens nog de tijd om voor 15 mei opnieuw in te zaaien.
- Om een ecologische meerwaarde te geven aan de wintervoedselakker, dient voor ca. 5% (van het gewicht) een kruidenmengsel te worden toegevoegd.
- ANV Water, Land & Dijken schrijft een zaadmengsel en zaaidichtheid voor.
- Het zaadmengsel voor de kruiden bestelt u bij de ANV Water, Land & Dijken.
- De granen dienen te worden ingezaaid met een lagere zaaidichtheid (ca. 100 -120 kg/ha) dan gangbaar zodat vogels etc. ook goed tussen het gewas kunnen komen.
- Bemesten en beweiden is niet toegestaan.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel pleksgewijs mogelijk. Dit wordt in overleg met de veldcoördinator uitgevoerd. Bij aanleg en beheer uitgaan van toepassen 'best-practices' (aanleggen vals zaaibed etc.) zodat bespuitingen tot een minimum beperkt kunnen worden.
- Pakket mag maximaal twee jaar achtereenvolgens op dezelfde beheereenheid worden ingezaaid.

Vergoeding

€ 2.530,- per ha. op klei. Het zaadmengsel wordt na overleg collectief ingekocht en per factuur met de deelnemers verrekend.

Let op, voor 1 december moet het aantal ha. bij collectief Water, Land & Dijken bekend zijn. De definitieve ligging van de wintervoedselakker moet uiterlijk 1 mei (maar liefst eerder) bekend zijn (d.m.v. aanlevering ingetekend kaartje) bij collectief Water, Land & Dijken, dit i.v.m. de intekening in het natuurbeheersysteem. Daarna moet u de wintervoedselakker voor 15 mei in MijnRVO.nl in de perceelregistratie zetten. Water, Land & Dijken kan hierbij helpen indien wenselijk. Contactpersoon Water, Land & Dijken: Niki Wensink, 0299-437463, n.wensink@waterlandendijken.nl.

Vogelakker

Beschrijving

Vogelakkers dienen 's zomers en 's winters als foerageergebied voor akkervogels in open akkergebieden. Vogelakkers dienen ook als broedhabitat, bijvoorbeeld voor Veldleeuwerik en Gele kwikstaart.

Beheereisen

- De eenjarige beheereenheid bestaat van 15 mei tot 31 december uit eiwitgewassen (zoals luzerne of rode klaver) met daarin natuurstroken (25% van oppervlakte) bestaande uit een mengsel van granen, en kruiden die tot 15 maart het opvolgende jaar blijven staan.
- De meerjarige beheereenheid bestaat uit een eiwitrijk gewas met meerjarige natuurstroken (granen, kruiden en grassen) die het tweede jaar voor de helft wordt gemaaid en afgevoerd.

Aanvullende beheervoorschriften

- Het is wenselijk dat er tussen 16 maart en 30 april wordt ingezaaid zodat de verschillende functies die de rand heeft ook eerder kunnen worden benut. Mocht het zaad niet goed opkomen heeft u tevens nog de tijd om voor 15 mei opnieuw in te zaaien.
- Het mengsel voor de natuurstroken en graanstroken bestelt u bij ANV Water, Land & Dijken. Het eiwitrijk gewas regelt u zelf.
- Bij een meerjarige vogelakker wordt elke 4de strook een wintervoedselstrook. Deze wordt jaarlijks opnieuw ingezaaid met granen en rouleert na 2 jaar met een natuurstrook.
- De in te zaaien natuurstroken worden afgestemd op de breedte van de maaier. Bijvoorbeeld BiG M dan Luzernestroken 18 meter en natuurstroken 9 meter. Bij smallere maaibalk 3 tot 4 meter kan worden gekozen voor natuurstroken van 6 -8 meter (2x de maaibreedte) en luzernestroken van 12-16 meter breed.
- Het eiwitgewas wordt 2-3 maal per jaar gemaaid en afgevoerd. Eerste keer na 25 mei. De maai-interval is 60 dagen. Dit is de tijd dat bijvoorbeeld een Veldleeuwerik zijn jongen groot kan krijgen. Zie onderstaande tabel.
- Bij meerjarige vogelakkers is het de bedoeling dat de natuurstroken na 1 augustus het opeenvolgende jaar voor 50% worden gemaaid. Het maaisel moet worden afgevoerd.
- Bij eenjarige vogelakkers worden natuurstroken niet gemaaid.
- Bij maaien van het eiwitgewas voor 25 mei dient contact opgenomen te worden met de veldcoördinator. Zodat de veldcoördinator een check kan doen op jonge kuikens en om er voor te zorgen dat deze bij de maaiwerkzaamheden gespaard blijven.

Maaien eiwitgewas 2-3 keer	
1 ^{ste} keer	Na 25 mei, de eerste veldleeuweriken zijn dan vliegvlug
2 ^{de} keer	Na 15 juli
3 ^{de} keer	Na 1 september
Maaien natuurstroken (alleen bij meerjarig)	
1 ^{ste} keer	In het tweede jaar na 1 september natuurstroken voor de helft van de strook maaien en afvoeren*

*afvoeren is noodzakelijk om verstikking en veronkruiding te voorkomen.

- Beweiding is niet toegestaan.
- De beheereenheid mag alleen worden bemest op het gedeelte met het eiwitgewas, en is alleen toegestaan binnen 2 dagen na de maaiwerkzaamheden. Bemesting vindt uitsluitend plaats met rundermest; andere vormen van dierlijke mest of kunstmest zijn niet toegestaan.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel pleksgewijs mogelijk. Dit wordt in overleg met de veldcoördinator uitgevoerd. Bij aanleg en beheer uitgaan van toepassen 'best-practices' (aanleggen vals zaai-bed etc.) zodat bespuitingen tot een minimum beperkt kunnen worden.
- Kan zowel 1 jarig als meerjarig worden toegepast, en mag rouleren.

Vergoeding

- De vergoeding bedraagt €1.932,- per ha voor het pakket 'vogelakker (roulerend klei)'. Het zaadmengsel wordt na overleg collectief ingekocht en per factuur met de deelnemers verrekend.
- De vergoeding bedraagt €2.530,- per ha voor het pakket 'vogelakker (meerjarig klei)'. Het zaadmengsel wordt na overleg collectief ingekocht en per factuur met de deelnemers verrekend.

Let op, voor 1 december moet het aantal ha. bij collectief Water, Land & Dijken bekend zijn. De definitieve ligging van de vogelakker moet uiterlijk 1 mei (maar liefst eerder) bekend zijn (d.m.v. aanlevering ingetekend kaartje) bij collectief Water, Land & Dijken, dit i.v.m. de intekening in het natuurbeheersysteem. Daarna moet u de wintervoedselakker voor 15 mei in MijnRVO.nl in de perceelregistratie zetten. Water, Land & Dijken kan hierbij helpen indien wenselijk. Contactpersoon Water, Land & Dijken: Niki Wensink, 0299-437463, n.wensink@waterlandendijken.nl.